

Інновація (лат. *innovatio* – оновлення, зміна) – нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях.

Іноді інновацією вважають використання відомого із незначною модифікацією. Інновації є предметом особливої діяльності людини, яка не задоволена традиційними умовами, методами, способами і прагне не лише новизни змісту реалізації своїх зусиль, а передусім якісно нових результатів.

Надзвичайно важлива інноваційна діяльність в економічній сфері, завдяки якій національні економіки, суб'єкти господарювання забезпечують собі стабільне становище, переваги у конкурентній боротьбі.

У педагогіці поняття «інновація» вживають у таких значеннях:

- форма організації інноваційної діяльності;
- сукупність нових професійних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно-орієнтованої освіти;
- зміни в освітній практиці;
- комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень;
- результат інноваційного процесу.

Інноваційні освітні процеси – зумовлені суспільною потребою комплексні процеси створення, впровадження, поширення новацій і зміни освітнього середовища, в якому здійснюється їх життєвий цикл.

Як і в інших сферах суспільного буття, в системі освіти інноваційні процеси є не просто впровадженням нового. Вони реалізуються як цілеспрямовані зміни цілей, умов, змісту, засобів, методів, форм діяльності, яким властиві новизна, високий потенціал підвищення ефективності діяльності загалом або у певних їх сферах, Здатність забезпечити довготривалий корисний ефект, узгодженість з іншими нововведеннями.

ПЕДАГОГІКА СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ПАРТНЕРСТВА – ФУНДАМЕНТ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Логойда І.М.

Чернечина, Дніпропетровська обл., Україна

Ханнанова О.Р., Хілінська Т.В.

Полтава, Україна

У процесі розвитку особистості дитини в сучасних умовах особливу роль відіграє співробітництво дорослих і дітей, яке може бути розглянуте як особлива форма демократизації та гуманізації їх відносин, організації навчально-виховного процесу на активності та взаємодії обох сторін. Співробітництво завжди пов'язане з позицією учителя відносно до учня, яка

найчастіше визначається як партнерство педагога і учня в цілісному педагогічному процесі. У зв'язку з цим, співробітництво передбачає посилення елемента партнерської взаємодії в освітньому процесі, ділові, засновані на довірі, взаємодопомозі і підтримці стосунки між вихователями і вихованцями.

Основні концептуальні ідеї педагогіки співробітництва нашого часу у навчанні – це взаємодія, співтворчість, успіх як головна умова розвитку дітей у навчанні, навчання усіх дітей з будь-якими індивідуальними даними, систематичний зворотний зв'язок, рівні умови на уроці для кожного, комфортність учнів у класі, колективна комунікативність навчання, засвоєння знань на основі їх варіативного і багатократного повторення, вчення без примусу, ліквідація неуспішності і перевантажень, великоблочний виклад теоретичного матеріалу, управління, що коментується, варіативна оцінки знань, попередження помилок; у вихованні учнів особистість дитини – це головна цінність і основний об'єкт-суб'єкт уваги педагога, взаємодія, співтворчість, самовиховання, самоудосконалення і саморозвиток як вихователів, так і вихованців, урахування індивідуальних і типологічних особливостей усіх учасників, турбота про себе, оточуючих людей і світ, гуманістичний стиль спілкування і взаємовідносин, духовно-моральне збагачення особистості, колективна творча діяльність, добровільність участі вихованців, свобода вибору як форми, змісту справи, так і способів її реалізації, взаємодія з батьками і соціумом, самоврядування, попередження помилок.

Результатом освітнього процесу має бути: розвиток гармонійної, морально і духовно довершеної, соціально активної, такої, що саморозвивається, особистості дитини через активізацію внутрішніх резервів; розвиток самосвідомості, самостійності учнів, встановлення між учнями, учителями, батьками стійких гуманних відносин співробітництва, співтворчості, формування у учнів досвіду соціального перетворення життя шляхом реалізації знань, умінь, навичок, а звідси визначення їх професійної спрямованості.

Сьогодні в освіті відбуваються стрімкі зміни, спрямовані на зміну освітніх взаємин, де здійснюється взаємовплив суб'єктів діяльності на засадах добровільності, активності, свідомої вмотивованості, тобто їх педагогічне партнерство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій говорить про те, що ідеї педагогіки партнерства знайшли своє відображення в гуманістичних, особистісно орієнтованих парадигмах і педагогічних системах. Науковці, дослідники розглядають різні аспекти педагогіки партнерства: гуманна педагогіка і педагогіка співробітництва (Ш. Амонашвілі, І. Волков, М. Гузик, О. Захаренко, І. Зязюн, Є. Ільїн, В. Караковський, С. Лисенкова, С. Логачевська, М. Палтишев, О. Савченко, С. Соловейчик, В. Сухомлинський, В. Шаталов, М. Щетинин та ін.); педагогіка взаємодії (К. Альбуханова-Славська, А. Белкін, І. Зимова, О. Марченко В. Москаленко) взаємодія вчителя з батьками (П. Каптерев А. Макаренко, К. Ушинський).

Значні дослідження щодо організації та запровадження партнерства школи, сім'ї та громади зроблені зарубіжними науковцями (Дж. Епштайн (Epstein, Joyce L), Ф. Л. Ван Вурхис (VanVoorhis, Frances L.), К. Вогель (Vogel Carl), Д. Давіес, (Davies Don), Н. Р. Дженсорн (Jansorn, Natalie Rodriguez), Б. С. Саймон (Simon, Beth S.), М. Дж. Сандерс (Sanders, Mavis G.), К. К. Салінас (Salinas, Karen Clark)).

Настанова на партнерство у школі міцно закорінена і в національній педагогічній традиції. За системою Василя Сухомлинського, виховання особистості має здійснюватися через тріаду «школа – сім'я – громадськість». У своїх працях (зокрема, «Людина неповторна», «Серце віддаю дітям») ще в 1960-х роках класик педагогічної думки писав, що дитина – *це активний і самодіяльний індивід, який не «вчиться на дорослого», а живе повноцінним і цікавим життям.* Отже, до нього слід ставитися доброзичливо і з розумінням.

Сьогодні немає єдиного підходу до визначення поняття «партнерство». Здійснивши аналіз науково педагогічної та довідникової літератури можна сказати, що це поняття багатозначне і має різні інтерпретації. Так «Великий тлумачний словник сучасної української мови» розкриває «партнерство як положення партнера, того, хто бере участь з ким-небудь у спільній справі, занятті; узгоджені, злагоджені дії учасників спільної справи [5].

Словник-довідник «Педагогіка вищої школи» визначає «партнерство як явище групової (колективної) діяльності людей – навчання, вистава, трудові процеси, творчість, родинні стосунки, активний відпочинок людей, гра – реалізується на основі їх партнерства... Відносини партнерів мають широкий діапазон – від простого співіснування індивідів у просторі й часі до їх свідомого та тісного співробітництва» [9, 3].

Соціальна педагогіка розкриває партнерство як 1) колективно-договірне регулювання соціально-трудова відносин між соціальними суб'єктами шляхом розроблення та реалізації спільних соціально-трудова договорів, програм чи угод на визначені терміни; 2) соціально-трудова відносин, що забезпечують оптимальний баланс та реалізацію основних інтересів різних соціальних груп. [10].

Педагогіка партнерства являє собою багатогранне комплексне новоутворення, яке сприяє формуванню ознак стабільної ефективної, комплексної взаємодії в рамках системи вчителів – учнів – батьків.

В урядових документах вказано, що нова школа працюватиме на засадах педагогіки партнерства, в основі якої – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими односторонніми, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Нова українська школа буде працювати на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти, у рамках якої школа максимально враховує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму. Основні принципи цього підходу: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія

– взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Список використаних джерел:

1. Герасимова Н.С., Касярум Н.В., Король В.М., Савченко О.П. (2010) Словник-довідник з педагогіки і психології вищої школи. Черкаси: вид. від ЧНУ імені Богдана Хмельницького. ISBN 966-564-122-0.
2. Єрошенко О. (ред.) (2012) Великий тлумачний словник сучасної української мови. Донецьк: Глорія Трейд. ISBN 978-617-536-248-8
3. Фунтікова О.О. (2014) Педагогіка вищої школи: Словник-довідник. Запоріжжя: КПУ. ISBN 978-966-414-194-6
4. Шапран О.І. (ред.) (2013). Словник термінів з професійної освіти. Переяслав-Хмельницький: «Видавництво КСВ». ISBN 978-966-8906-53-4.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СПІВРОБІТНИЦТВА ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «БОТАНІКА»

*Максименко Н.Т.
Полтава, Україна*

Сьогодні в умовах модернізації вищої освіти одним із напрямків оптимізації навчального процесу у закладах вищої освіти є його спрямування на демократизацію взаємовідносин викладача та студента, що відображається в гуманістичних підходах до навчання: створенні сприятливої атмосфери співробітництва. Так ще А.С.Макаренко пропонував, щоб спілкування педагогів і учнів базувалося на дружніх взаєминах, повазі вчителя до особистості учня, вірі в його сили і можливості. По суті він всебічно розробив і практично реалізував принцип співробітництва, який на сьогодні залишається актуальним. Товариська взаємодія вчителя і учня має бути такою органічною, такою цільною, що учні не повинні відчувати наявність у школі окремих учительських і учнівських інтересів. Серцевиною такої педагогіки Макаренко вважає товариську єдність і спільність інтересів учителів та учнів. І колектив учителів, і колектив учнів мають утворювати одне ціле – педагогічний колектив. Запорукою цього виступає колектив учителів, який здійснює не авторитарний, а виключно педагогічний вплив на учнів [1].

Використання технологій співробітництва у педагогічних закладах освіти дозволяє майбутнім учителям безпосередньо брати участь в моделюванні навчального процесу, міцно і свідомо засвоювати зміст навчального предмета, а також розвивати логічне мислення та вміння працювати самостійно. Навчання у співробітництві це сукупність прийомів навчання, які відображають сутність особистісно-орієнтованого підходу.